

Cuma ayetinin nazil olmasıyla da ilahi bir değer kazanmış oldu. Bu güne neden Cuma denildiği hakkında değişik rivayetler vardır. Hz Âdem (AS)’ın yaratılacağı şeylerin Allah tarafından bugün bir araya getirildiğinden dolayı Cuma denildiğini söyleyenler vardır. Allah tarafından bütün kânatın yaratılmasının bugün bitirildiği için Cuma adını aldığı rivayetler arasındadır. İnsanların, bugün namaz kılmak için toplandıkları için bu adı aldığı da söylenir.

 Peygamberimiz (SAV) ilk Cuma namazını kıldığı zaman bütün ashabını bir araya topladı ve onlara bir konușma yaptı. Medine’de okunan ilk hutbe işte budur. Cuma ayetinin açiklamasında “Alış-verişi bırakın.”deniliyor. Buradaki emirden maksat, Allah’i anmaktan alıkoyan bütün dünya meşgalesinden uzak durmaktadır. Dünya işleri arasında alış-verişin seçilmesinin sebebine gelince; o zamanlarda Cuma günü bir bayram günü şeklindeydi. Bütün insanlar köy ve kasabalardan alış-veriş için pazaryerlerine toplanırlardı. Tam Cuma vakti yaklaşınca, çarş ve sokaklar insanlarla dolardı ve bütün insanlar tabiatları icabı ticaret ve alış-verişe temayü ederlerdi. İşte bu sebeple aynı andaki dünya işlerini bırakıp Cuma namazına dönmeleri için emir verilmiştir. Bütün İslam âlimlerinin söz birliğiyle Cuma günü namaz vaktinde yapılan alış-veriş ve ticaret anlaşmalarının geçersiz olduğuna karar verilmiştir. Bu anda yapılan alış-veriş tamamen haram değildir, ama mekruhtur. Ancak vacibin yerine getirilmesinden alıkoyduğu için gasp edilen bir arazide veya gasp edilen bir elbiseyle namaz kılmaya benzetilmiştir. Cuma namazından önce veya sonra ticaret, ziraat ve sanat gibi dünya işleri ile meşgul olmak mekruh ve yasak değildir. Yasak olan tam namaz vaktidir. Nitekim Allah Teala: #1601;َإِذَا
#1602;ُضِيَتِ
#1575;لصَّلَاةُ
#1601;َانتَشِرُوا
#1601;ِي
#1575;لْأَرْضِ
#1608;َابْتَغُوا
#1605;ِن فَضْلِ
#1575;للَّهِ
#1608;َاذْكُرُوا
#1575;للَّهَ
#1603;َثِيراً
#1604;َّعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ:
 “Namaz bitince yeryüzüne yayılın,
Allah’ın fazlından rızık isteyin. Allah’i çokça zikredin (anın) ki saadete eresiniz.” (CUMA SURESİ – 10. AYET) Böyelce birçok kimsenin adet haline getirdiği ve Cuma günü akşama kadar dünya işiyle uğraşlamayacağı yolundaki iddialarının asılsızlığını ortaya çıkmıştır. Bu iddia, doğrudan doğruya Allah’ın emrine iftiradır. Cuma namazından önce ve sonra, bu vaktin faziletine binaen Kur’an okumak, salâvat-ı şerife getirmek, tesbih, tehlil ve vaaz dinlemek gibi ahirete faydalı işler yapmak, ilim adamlarının ziyaretine gitmek, ana-babayı ziyaret etmek, diğer zamanlara göre daha faziletlidir. O halde Cuma için yasak olan vakit, namaz vakti yani ezanla namazın kılınacağı kısa vakittir. Namaz kılındıktan sonra olduğu gibi namazdan önce de her

türlü alis̄ma yapılıbilir, yapılmalıdır. Hiç bir manisi yoktur. Allah bir ayetine şöyle buyuruyor: وَإِذَارَأَوْاتِجَارَةًأَوْلَهْواًانفَضُّواإِلَيْهَاوَتَرَكُوكَقَائِماًقُلْمَاعِندَاللَّهِخَيْرٌمِّنَاللَّهْوِوَمِنَالتِّجَاََّاُخَيْرُالرَّاَللَّهُخَيْرُ: “Böyle iken (şiddetli bir kitleigin hüküm sürdüğü bir zamanda sen hutbe okurken, zahire yüklü bir ticaret kafilesinin gelişini haber veren def seslerini ashap duyunca, hutbeyi terk etmenin bir zararı olmayacağıını düşüncesine kapılarak) bir ticaret veya eğlenti (def sesi) gördüklerinde, ona fırladılar da seni (hutbede) ayakta bıraktılar, (Mescitte yalnız 12 kişi kalmıştı). De ki: Allah katında olan sevap, eğlentiden de ticaretten de hayırıldır. Allah rızık verenlerin en hayırlısıdır.” (CUMA SURESİ – 11. AYET) 12 kişinin dışındakilerin camiden çıkmaları, Peygamberimiz (SAV)’i hutbede ayakta bırakmaları üzerine Peygamberimiz (SAV) şöyle buyurdular: “Varlığım kudret elinde tutan Allah’a yemin ederim ki, o gün camide sizden 12 kişi de kalmayıp çıkip gitseydi, şüphesiz ki vadiler ateşle dolup taşardı.”
Peygamberimiz (SAV) şöyle buyuruyor: “Cuma günü her caminin kapısına 70 melek durur, insanların en son şahsına varıncaya kadar isimlerinin yazarlar, İmam minibere çıktığı zaman, son gelen şahıs kimseye eziyet etmeden oturur da hayırdań başka bir şey söylemezse, onun için cennet ehlinin en az hissesi verilir. İki Cuma arasında işlediği günahlar affolunur. Bu haberin tamamı Allah’ın şu kelamındadır: وَإِذْقَالَرَبُّكَلِلْمَلاَئِكََةِإِنِّيجَاعِلٌفِيالأَرْضِخَلِيفَةًقَالُواْ

أَتَجْعَلُ
فِيهَا مَن
يُفْسِدُ
فِيهَا
وَيَسْفِكُ
الدِّمَاء
وَنَحْنُ
نُسَبِّحُ
بِحَمْدِكَ
وَنُقَدِّسُ
لَكَ قَالَ
إِنِّي
أَعْلَمُ مَا
لاَ
تَعْلَمُونَ;
nbsp; “(Ya Muhammed SAV), Hani Rabbin melekler: Muhakkak ben
yeryüzünnde bir halife yaratacağım. Demişti. O zaman melekler de Allah’a: Biz
seni hamd ile tesbih ve takdis edip dururken, yerde fesat meydana getirecek, kanlar dökece
kimse mi yaratıacak? Demişlerdi. Allah ta: Ben sizin bilmediğiniz her halde ben daha iyi
bilirim. Buyurmuştı.” (BAKARA SURESİ – 30. AYET)
 Bunun üzerine melekler korkularından dolayı arşın etrafında 7
defa döndüler. Allah kusurlarını bağışladı. Onlara yeryüzüne bir bina
yapmalarını ve 7 defa onun etrafında dönmelerini emretti. Bu dönüşleri
esnasında günahlarının affedileceğini haber verdi. Melekler de yeryüzüne indiler,
bir ev (mabet) yaptılar. Sonra Allah, Nuh tufanında o mabedin dördüncü kat
semaya kaldırılmasını emretti. Allah o beytin yanında bir minare halketti. Ona BEYT-İ MAMUR
ismini verdi Cuma günü, Cuma vakti olduğunda Cebrail
(AS) o minareye çikar, ezan okur. İsrafil (AS) minibere çikar hutbe okur. Mikail (AS)
mihraba geçip meleklerle namaz kıldırır, onlara imam olur. Bunlar namazı bitirdikten sonra
Cebrail (AS): “Bu ezandan bana hâsıl olan sevabı yeryüzündeki
bütün müezzinlere bağışladım.” der. İsrafil (AS): “Okuduğum
hutbeden hâsıl olan sevabı yeryüzündeki hatiplere hibe ettim.”der, dua
eder. Mikail (AS): “Kıldırduğum namazdan hâsıl olan sevabı yeryüzündeki
bütün imamlara bağışladım.” der. Melekler de: “Biz de cemaatle
kıldığımız namazdan hâsıl olan sevabı yeryüzündeki bütün cemaate
bağışladık.”derler. Cenab-ı Allah ta:“Kullarım birbirlerine ikramda bulundular.
Hâlbuki ben ikram edenlerin en hayırlısıyım. Ey meleklerim, sizi şahit kılarım ki, ben o
kullarımı affettim.” buyurur. Enes b. Malik (RA)’ün
rivayetinde Peygamberimiz (SAV) şöyile buyurmuştur: “Cebrail (AS), bana elinde
beyaz bir ayna olduğu halde geldi ve işte bu cumadır, Rabbin onu sana ve senden sonra
ümmetlerine bayram olması için takdim ediliyor. Dedi. Bunun üzerine ben:
Cumanın bize karı ve faydası nedir? diye sordum. Dedi ki: Bu günnde hayatı bir saat vardır.
Kim ki o saate tesadüf ettirirse, Allah’tan hayatı bir şey dilerse ve o şey taksimatında
varsı Allah onu, ona verir. Yahut taksimatında olmadığı halde kendisine hayatı, daha
büyüğünü dilerse yine Allah ona verir. Ya da üzerine yazılı bir şeyden
korunması için dua ederse, Allah onu daha büyüğününden korur.
Bugün günlerin efendisidir. Ahirette bu günü icabet saati vardır.

Yani duaların ve isteklerin kabul edileceği saat. Bu saat Peygamberimiz (SAV)’den bu saat sorduklarında, şöyle buyurdular: “İmamın oturmasından, namazın son anına kadar olan zamandır.” En sağlam ifade de budur. Müminlere yakışan, cumaya tazim etmektir. Çünkü o günlerin efendisidir. Onu yalvarış ve yakarıyla karşılaşmalı, o günde dünya meşgalelerini azaltıp, ahiret işlerine daha çok ağırlık vermelidir. Çünkü Cuma büyük ve mübarek bir gündür. Peygamberimiz (SAV) bir hadislerinde şöyle buyurur: “Kim Cuma günü güzel bir şekilde yıkanır da birinci saatte cumaya giderse bir deve, ikinci saatte giderse bir inek, üçüncü saatte giderse boynuzlu bir koç tasadduk etmiş olur. Dördüncü saatte giden bir tavuk, beşinci saatte giden de bir yumurta tasadduk etmiş olur.”

 Bir diğer hadislerinde de Peygamberimiz (SAV) şöyle buyuruyor: “Cuma günü benim üzerime 100 defa salât-ü selam getiren kimsenin, Allah yüz dileğini kabul eder, her salât-ü selamında bir melek vazifeli kılار. O melek onun okuduğu salât-ü selamını kabrime getirir. Sizin gelinlerinizi giydirdiğiniz gibi… İsmi bana arz eder. Ben onu beyaz bir sayfaya kaydederim ve ona kıyamet gününde kâfi gelirim.” Bir diğer hadislerinde de: “Cuma günüzerime 80 defa salât-ü selam getirenin, Allah 80 senelik günahını affeder.” buyururlar. Başka bir hadis-i şerif te şöyedir: “Günlerin en faziletli cumadır. Çünkü Âdem (AS) Cuma günü yaratıldı ve o gün de vefat etti. Cumada büyük faziletler vardır. O gün benim üzerime çok salât-ü selam getirin. Muhakkak sizin salât-ü selamınız bana ulaştırılır.” Sahabe: “Ya Rasülallah (SAV), sana salât-ü selam nasıl ulaştırılır? &Hacirc;lbuki sen çürümüş vaziyette olursun.” dediler. Bunun üzerine Peygamberimiz (SAV): “Allah, toprağa peygamberlerin vücutlarını yemeyi haram kılmıştır.” buyurdular. Diğer bir hadis de şöyedir:

“Hangi kul Cuma günür, ondan sonra camiye gelir de, kimseye eziyet etmeden, kimsenin omzunun üzerinden geçmeden, Allah’ın emrettiği namazı kıllarsa ve imam hutbe okuyuncaya kadar kendisi sükût ederse, iki Cuma arasındaki günahlarını Allah mağfiret eder.” Cumada halkın omuzlarına basmak, omuzları üzerinden geçmek ve insanlara eziyet vermek çok şiddetli azabı gerektirir. Kimseye eziyet vermeden, boş bulduğu yere oturmmalı, imam hutbeye çikinci, kimse ile konuşmamalıdır. Başkasına sus demek namazın sevabını giderir.

Çünkü o anda farz bir ibadet yapılmaktadır. Hutbe esnasında Peygamberimiz (SAV)’e salât-ü selam getirmek bile caiz değildir. Çünkü hutbeyi dinlemek farz, salâvat-ı şerife getirmek ise sünnettir. Hatip minibere çikiği zaman bitirinceye kadar dünya kelamı söylenmez. Namazda haram olan şeyler, hutbede de haramdır. Sevgili Peygamberimiz (SAV) bir hadislerinde şöyle buyururlar: “Kim Cuma günü yıkanır ve gusleter, erken hazırlanır, mescide ilk vaktinde yürüyerek gider, imama yakın oturup hutbesini dinlerse, her adım başına orucuya, namazıyla bir yıllık ibadet sevabı verilir.”

 Bu kadar sevap ve faziletine rağmen cumayı kılmayanlara ne demeli? Acaba bu insanlar neden cumayı kılmazlar? Cumayı kılmamanın sonucunun ne olacağını hiç düşünmezler mi? Cumayı kılmak ne kadar sevap ise, kılmamak ta o kadar günah ve vebaldır. Hanefi mezhebine göre şartları tahakkuk ettiği halde, Cuma namazını kasten terk eden kimse, büyük günah işlemiş sayılır, şahitliği kabul

edilmez. Peygamberimiz (SAV) bir hadislerinde şöyle buyuruyor: “Kim cumayı peş peşe üç defa terk ederse o kimse İslam’i arkasına almıştır.” Bir başka hadisinde de: “Kim hiç mazereti olmadığı halde üç defa Cuma namazını terk ederse, Allah onun kalbini mühürler.” buyurmuştur. Bir diğer hadiste de: “Kim özürsüz olarak üç Cuma geçirirse, o kimse münafiklar defterine yazılır.” buyurur. Bunlar bir Müslüman için ne kadar ağır ifadelerdir. Sevgili Peygamberimiz (SAV)’in hadislerinden ibret alalım, cumalarımızı kaçirmayalım. Usul ve adabına riayet ederek kılalım. Başkalarına da bu hususta örnek olalım. Hatta cumaya giderken yanımıza başkalarını da alıp, camiye götürmeyi alışkanlık haline getirelim. Birbirimize cumayı hatırlatalım.

 Peygamberimiz (SAV) buyuruyor ki: “Arş’ta öyle bembeyaz bir yer var ki burası dünyadan yedi defa daha büyüktür. Kurşunu olan bu geniş arazide bitki namına bir şey yoktur. Burası iğne atsan yere düşmeyecek şekilde meleklerle doludur. Her meleğin elinin üzerinde LA İLAHE İLLALLAH MUHAMMEDÜN RASÜLÜLLAH yazılı birer sancak bulunur. Bu melekler her Cuma gecesi bu geniş araziye inerek müminlerin kurtuluşu için Allah’a yalvarıp yakarırlar. Tan yeri ağardığında da şöyle dua ederler: “Allah’ım, boy abdesti alıp Cuma namazını kılan kullarının günahlarını bağışla.” Böyle dua ederlerken gök kubbeyi sarsan sesleriyle hüngür hüngür ağlayıp feryat ederler. Bu feryatları duyan Allah: “Ey meleklerim, ne istiyorsunuz?” diye seslendiğinde, “Muhammed ümmetini bağışlamamı istiyoruz ya Rabbi.” derler. Bunun üzerine Allah ta: “Bağışladım onları.” buyurarak, meleklerin bu husustaki yakarışlarını ve dualarını kabul eder.” O halde Allah’ın affına nail olmak için, meleklerin dualarını kazanmak için Cuma namazını mutlaka kılalım… KAYNAK : MÜMİNLERE VAAZ VE İRŞAT MEHMET ALTUNKAYA

[islam ve Hayat,Güncel Vaaz ve Hutbeler](#)